

ပြည်ပသို့ ဆန်၊ ဆန်ကွဲ တင်ပို့မှု အခြေအနေနှင့် တင်ပို့မှုလျော့နည်းမှုကို လေ့လာတင်ပြခြင်း

နိဒါန်း

၁။ ဆန်သည် လူသားတို့အတွက် အရေးပါသော သီးနှံဖြစ်သည့်အပြင် ကြက်၊ ငှက်၊ ဝက်၊ ခွေးစသော တိရစ္ဆာန်များအတွက်လည်း အစာအဖြစ် အသုံးပြုပါသည်။ ဆန်ကို အမှုန့်ပြုလုပ်၍ ကစော်ဖောက်ခြင်း၊ အထည်အလိပ်များ ကော်တင်ခြင်း၊ ကော်မှုန့်လုပ်ခြင်း၊ ဆန်ကြာဇံ၊ ဆန်ခေါက်ဆွဲ၊ ရိုးရာမှုန့်များပြုလုပ်စားသုံးခြင်းစသည်ဖြင့် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အသုံးပြုကြပါသည်။ စပါးကို ဆန်အဖြစ် ကြိတ်ခွဲရာမှ ထွက်ရှိလာသော ဖွဲနုနှင့် ဆန်ကွဲများကိုလည်း တိရစ္ဆာန်အစာအဖြစ် အသုံးပြုသည့်အပြင် ဖွဲနုမှ ဖွဲနုဆီထုတ်လုပ်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆန်စပါးသည် ပြည်တွင်း စားသုံးမှုအတွက် အရေးပါသလို ပြည်ပတင်ပို့ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေရရှိသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအတွက် အဓိကအားထားရသော သီးနှံဖြစ်ပါသည်။

၂။ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ် Mini Budget တွင် စက်တင်ဘာ ၃၀ ရက်နေ့အထိ ပြည်ပဆန်၊ ဆန်ကွဲ တင်ပို့နိုင်မှုအခြေအနေမှာ (၁၁၂၇၂၅၇၇) တန်ဖြစ်ပြီး ယခင်နှစ်ကာတတူထက် (၄၈၈၅၉၂) တန်လျော့နည်းတင်ပို့နိုင်ခဲ့ပြီး ပင်လယ်ရေကြောင်းမှ (၃၆၆၂၆၇) တန် (၇၅%) ခန့် လျော့နည်း တင်ပို့နိုင်ခဲ့သည်ကို စိစစ်တွေ့ရှိရပါသည်။ တစ်နိုင်ငံချင်း တင်ပို့မှုကို နှိုင်းယှဉ်ရာတွင် နိုင်ဂျီးရီးယား၊ အာဖဂန်နစ္စတန်၊ Sierra Leone, Moyolte, Papue, ယူအေအီး၊ ဆီနီဂေါ၊ ဂါနီယာ၊ Andorra, ဟောင်ကောင်၊ အဇန်ဘာဂျန်၊ ဂါနာ၊ ကင်ညာ၊ ဩစတြီးယား၊ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံများ ကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် တင်ပို့မှုရှိခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် တင်ပို့နိုင်မှုမရှိခြင်း၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ဂါနီယာ၊ ပိုလန်၊ ရုရှား၊ တရုတ်၊ ဂျာမဏီ၊ မဒါဂတ်စကာ၊ သီရိလင်္ကာ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ဂျပန်၊ Côte d'Ivoire ၊ စင်ကာပူ၊ တူရကီနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့မှုသည် ၂၀၁၇ ခုနှစ် တင်ပို့မှု ပမာဏထက် လျော့နည်းခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၃။ ITC Trade Map ကိုကိုးကား၍ အလားအလာရှိသော ဈေးကွက်များကို လေ့လာ ဖော်ထုတ်ရာတွင် ဆန်ဈေးကွက်တွင် တရုတ်၊ ဂျာမဏီ၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံ များပါရှိသည်ကိုတွေ့ရပြီး၊ ဆန်ကွဲဈေးကွက်တွင် ဘယ်လဂျီယံ၊ တရုတ်၊ ဆီနီဂေါ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ Cote d'Ivoire နိုင်ငံများပါရှိသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ အာရှထိပ်တန်းနိုင်ငံများအဖြစ် တရုတ်၊ အီရန်၊ ဆော်ဒီအာရေဗျ၊ ယူအေအီး၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ မလေးရှား၊ ဂျပန်၊ သီရိလင်္ကာ၊ ယီမင်၊ ကူဝိတ်

နိုင်ငံများကိုဖော်ထုတ်ရရှိခဲ့ပါသည်။ အီးယူဈေးကွက်မှလည်း ဆန်တင်သွင်းမှုရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မိမိတို့အနေနှင့် အရည်အသွေးမြင့်ဆန်များကို ထုတ်လုပ်ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ်က တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် မတင်ပို့နိုင်သည့် / လျော့နည်းတင်ပို့ခဲ့သည့် နိုင်ငံများကို ပြန်လည် တင်ပို့နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းသင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် အလားအလာရှိသော ဝယ်လက်ဈေးကွက်နိုင်ငံများသို့ လည်းဈေးကွက်ထိုးဖောက်တင်ပို့သင့်ပါကြောင်း သုံးသပ်တင်ပြအပ်ပါသည်။

၄။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြည်တွင်းစပါး စိုက်ပျိုး/ ရိတ်သိမ်း အထွက်နှုန်းနှင့် ထွက်ရှိမှုများမှာ အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စပါးစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှု အခြေအနေ

စဉ်	ကာလ	စိုက်ဧက	ရိတ်သိမ်းဧက	အထွက်နှုန်း (တင်း)	တစ်ဧက (ပျမ်းမျှ) အထွက်နှုန်း	ထုတ်လုပ်မှု ပမာဏ (တင်း)
၁။	၂၀၁၇ ဧပြီမှ စက်တင်ဘာလထိ	၁၅၆၆၂၄၉၇	၆၂၈၅၆၂	(မိုး) ၄၈.၅၀ (နွေ) ၉၁.၇၄	၈၉.၀၉	၅၅၁၀၆၃၃၁
၂။	၂၀၁၈ ဧပြီမှ စက်တင်ဘာလထိ	၁၅၆၃၅၈၄၄	၇၈၈၀၀၇	(မိုး) ၅၂.၇၃ (နွေ) ၇၂.၅၅	၉၀.၄၄	၇၁၂၆၃၉၂၃

Source: Myanmar Agriculture . Call Centre 067410139

၂၀၁၇ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ စိုက်ဧက ၁၅၆၆၂၄၉၇ ရှိရာမှ ၂၀၁၈ ဧပြီမှ စက်တင်ဘာလတွင် ၁၅၆၃၅၈၄၄ ဧကအထိ အနည်းငယ် ကျဆင်းခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပြီး၊ ၂၀၁၇ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ တစ်ဧကပျမ်းမျှအထွက်နှုန်း ၈၉ ဒသမ ၀၉ တင်း၊ ၂၀၁၈ ဧပြီမှ စက်တင်ဘာလထိတွင် တစ်ဧကပျမ်းမျှအထွက်နှုန်း ၉၀ ဒသမ ၄၄ တင်း ဖြစ်၍ အထွက်နှုန်း တိုးတက်သဖြင့် ထုတ်လုပ်မှုပမာဏတိုးသည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စပါးအသင်းချုပ်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်

၅။ မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စပါးအသင်းချုပ် ဒုတိယအမှုဆောင်အရာရှိချုပ်နှင့် ဆက်သွယ်မေးမြန်းရာ အောက်ပါအတိုင်း သိရှိရပါသည်-

- စပါးမှောင်ခိုထွက်သည့် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ နယ်စပ်အပေါက်မှသာ ထွက်ပါကြောင်း၊
- စပါးကို မန္တလေးအထိသယ်ကြောင်း၊ မန္တလေးမှတဆင့် ခွဲထွက်သွားကြောင်း၊ တရုတ်သို့ သွားတာများပါကြောင်း၊ ရခိုင်တွင် စပါးစိုက်ပျိုးမှုကျသဖြင့် မှောင်ခိုသိပ်မရှိပါကြောင်း၊
- တရုတ်က မိမိပြည်တွင်းမှ စပါးကို ဒေသအဖွဲ့နှင့် ချိတ်ဆက်၍ ဆင်းဝယ်ပြီး မှောင်ခို လမ်းကြောင်းမှသယ်သွားပါကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ပြည်တွင်းစပါးဈေးတက်ပြီး နိုင်ငံတော် အတွက် အခွန်လည်း နစ်နာပါကြောင်း၊
- ထိုင်းနယ်စပ် တာချီလိတ်၊ မြဝတီဘက်တွင် ထိုင်းဘက်က ဈေးကောင်းရသည့် ထိုင်းစပါးကို စိုက်ပျိုးပြီး ထိုင်းမှ အကုန်ပြန်ယူသွား တာမျိုးရှိခြင်းကြောင့် တရားဝင် နယ်စပ်စာရင်းမပေါ်ပါကြောင်း၊ မှောင်ခိုစာရင်းလည်း မထွက်ပါကြောင်း၊
- လမ်းခရီးအခက်အခဲမရှိပါကြောင်း၊ စပါးရောင်းနေသည့်အတွက် ဆန်ဝယ်လိုအား နည်းသွားပါကြောင်း၊ တရုတ်ဘက်မှလည်း ယခုကာလအတွင်း ဖမ်းဆီးမှုများရှိနေ၍ ထင်သလောက်မပို့နိုင်တော့ကြောင်း၊
- ဆန်တင်ပို့ရာတွင်လည်း မှာသည့်နိုင်ငံက အရည်အသွေးမြင့်သည့် ဆန်ကိုသာ မှာသဖြင့် ၂၅ မှတ်အစား ၅ မှတ်၊ ၁၅ မှတ်ဆန်ပိုပြီးတင်ပို့ရကြောင်း ၂၅ မှတ်ဆန်ဆိုလျှင် ဈေးနှိမ်၍ အရည်အသွေးမြင့် ဆန်လုပ်ပြီး တင်ပို့သည့်အတွက် ဈေးပိုရ၍ ဝင်ငွေတိုးတာတွေ ရကြောင်း၊ အရည်အသွေးဘက်ကို လိုက်သည့်အတွက် အရေအတွက်ဘက်မှာ လျော့ကျ သွားပါကြောင်း၊
- ဆန် အရည်အသွေးကောင်း၍ ဆန်ကွဲ အထွက်နှုန်းနည်းသွားကြောင်း၊ ဆန်ကွဲ သီးသန့် မှာသည့်နိုင်ငံရှိကြောင်း၊ ဘယ်လဂျီယံ၊ တရုတ်တို့ဖြစ်ကြောင်း၊
- ဆန်ကွဲ၊ ဖွဲထွက်ရှိမှု နည်းသွား၍ တိရစ္ဆာန်အစားအစာ ပြည်ပမှ ပြန်မှာ ယူရကြောင်း၊
- စပါးကားတစ်စီးထွက်လျှင် ဆန်စက်တစ်လုံး အလုပ်တစ်ရက်ပျက်ကြောင်း၊ အလုပ် သမား ၅၀ ခန့်အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်သွားကြောင်းပြောကြားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စက်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း/ကြိတ်ခွဲ/ထုတ်လုပ်သူအသင်းနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်

၆။ မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စက်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း/ ကြိတ်ခွဲ/ ထုတ်လုပ်သူအသင်း အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးနှင့် ဆက်သွယ် မေးမြန်းရာ အောက်ပါအတိုင်းသိရှိရသည်-

- ယခုနှစ် ပြည်တွင်းစပါးဈေးနှုန်း၊ ဆန်ဈေးနှုန်း ကြီးမြင့်၍ အကျိုးအမြတ်နည်းသည့် အတွက် တင်ပို့မှုကျဆင်းကြောင်း၊
- ကုန်ကြမ်းစပါး အများဆုံးပြည်ပသို့ ထွက်သွားသဖြင့် ဆန်ဘက်တွင် ထိခိုက်ကြောင်း၊
- Export ကျသည့်အတွက် အခွန်လည်းကျပါကြောင်း၊
- ပြည်ပသို့ မပို့နိုင်သည့်အတွက် ပြည်တွင်းတွင် ဈေးအမြင့်နှင့် လက်ကျန်များမှာဖြစ်ကြောင်း၊ တရုတ်ဘက်တွင်လည်း အဖမ်းအဆီးများရှိကြောင်း၊
- ၁၀ လပိုင်းထဲတွင် အကောက်ခွန်မှ တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှုတားဆီးခြင်း၊ တရုတ်နယ်စပ် မူဝါဒထုတ်ပြန်ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းစပါး ဈေးကွက်အခြေအနေများကြောင့် ကုန်သွယ်မှု ကျဆင်းကြောင်း၊
- စိုက်ပျိုးမှုနှင့် အထွက်နှုန်းကျဆင်းမှုမရှိပါကြောင်း၊ ဆန်မဟုတ်ဘဲ စပါးအနေနှင့် ပြည်ပ ထွက်ခြင်းသာဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်အတွက် ကိန်းဂဏန်းမရ၍ အခွန်လည်း မရပါကြောင်း၊
- ဆန်/စပါးတင်ပို့မှု တရုတ်သို့ ဒေသစုံမှထွက်နေကြောင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်းမှ သင်္ဘောဖြင့် မန္တလေး၊ လွယ်ဂျယ်သို့ သွားပါကြောင်း၊ ခရမ်းသုံးခွဘက်မှကားဖြင့် သွားပါကြောင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းတို့မှကားဖြင့်မူဆယ်-နမ့်ခမ်းသို့သွားပါ ကြောင်း ပြောကြားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စပါးအသင်းချုပ်၏ ပြည်ပသို့ ဆန်တင်ပို့မှု အခြေအနေများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရှင်းလင်းသုံးသပ် တင်ပြချက်

၇။ ကာလတူနှိုင်းယှဉ်ချက်

စီးပွားရေးနှင့်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ အခြေခံစာရင်းများအရ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဧပြီလ (၁) ရက်နေ့မှ ဩဂုတ်လ (၁) ရက်နေ့အထိ ပြည်တွင်းဆန် တင်ပို့မှုစာရင်းနှင့် ၂၀၁၈

ခုနှစ် ဧပြီလ (၁) ရက်နေ့မှ ဩဂုတ်လ (၃၁) ရက်နေ့အထိ ကာလတူ ဆန်တင်ပို့မှုအခြေအနေမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

ကုန်သွယ်မှုလမ်းကြောင်း	တင်ပို့မှု (မ/တန်)	ပို့ကုန်ဝင်ငွေ ဒေါ်လာသန်းပေါင်း
ပင်လယ်ရေကြောင်း		
ယခင်နှစ်	၆၃၂၈၉၃.၀၂	၁၇၇.၆၈၁
ယခုနှစ်	၄၂၈၆၆၈.၈၄	၁၄၃.၄၀၅
ကွာခြားချက်	(-)၂၀၄၂၂၄.၁၈	(-)၃၄.၂၇၆
နယ်စပ်		
ယခင်နှစ်	၆၅၄၁၃၆.၈၀	၂၀၀.၉၀၁
ယခုနှစ်	၅၅၅၁၂၃.၂၀	၁၉၇.၇၇၆
ကွာခြားချက်	(-)၉၉၀၁၃.၆၀	(-)၃.၁၂၅
စုစုပေါင်း		
ယခင်နှစ်	၁၂၈၇၀၂၉.၈၂	၃၇၈.၅၈၂
ယခုနှစ်	၉၈၃၇၉၂.၀၄	၃၄၁.၁၈၁
ကွာခြားချက်	(-)၃၀၃၂၃၇.၇၈	(-)၃၇.၄၀၁

၈။ သုံးသပ်ချက်

(က) ရာသီဥတုအခြေအနေ

ယခုနှစ်ရာသီဥတုသည် ဇူလိုင်လအတွင်းနှင့် ဩဂုတ်လအတွင်းတွင် မြန်မာ နိုင်ငံအနှံ့ မိုးသည်းထန်စွာရွာသွန်းခဲ့ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်းရှိ နွေစပါး စိုက်ပျိုး သည့် ဧရိယာအများစု၌ ရိတ်သိမ်းချိန် မိုးမိသည့် အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ ပါသည်။ ရေစိုမိုးမိစပါးများအနေဖြင့် Export တင်ရန် (အထူးသဖြင့် Oversea Trade) ဆောင်ရွက်ရန် အခြေအနေမပေးသည့် စပါးများဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နွေစပါးများကို ကြိတ်ခွဲ Export လုပ်သည့် ပမာဏများလျော့ကျခဲ့ရပါသည်။

(ခ) လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအခြေအနေ

ရာသီဥတုနှင့် ဆက်နွယ်လျက် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အခြေအနေများလည်း ချို့ယွင်းပျက်ဆီးခဲ့သဖြင့် စပါးပို့ကုန်များကို ပြည်တွင်းတစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ ရန်ကုန်-မန္တလေးမှ မူဆယ်ပေးပို့မှုလမ်းကြောင်း၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သို့ ပေးပို့မှုလမ်း ကြောင်းများအခက်အခဲရှိခဲ့သဖြင့် ပြည်ပတင်ပို့မှု ပမာဏ အထိုက်အလျောက် လျော့ကျခဲ့ပါ သည်။

(ဂ) သယ်ယူပို့ဆောင်ခကြီးမြင့်မှုအခြေအနေ

ရာသီဥတုကြောင့် လမ်းဆိုး/လမ်းပျက်မှု၊ နိုင်ငံတကာမှ ဒီဇယ်ဈေးနှုန်းကြီး မြင့်မှု၊ နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်နှုန်း ကြီးမြင့်လာမှုတို့ကြောင့် ပြည်တွင်းဒီဇယ်ဈေးများ ကြီးမြင့်လာမှုစသည့် အခြေအနေများအရ သယ်ယူပို့ဆောင်စရိတ်များသည် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်အထိ မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု လျော့နည်းသဖြင့် ပြည်ပတင်ပို့မှု အထိုက်အလျောက်လျော့ကျခဲ့ပါသည်။

(ဃ) သင်္ဘောတင်ချိန်နှင့် ရာသီဥတုအခြေအနေ

ပြည်ပသို့ ပင်လယ်ရေကြောင်းဖြင့် တင်ပို့ရာတွင် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းတစ်ခုသာ အသုံးပြုကြရပါသည်။ ယခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်၌ မိုးရွာသွန်းမှုမှာ ပုံမှန်ထက်ပိုမို များခြင်း၊ မိုးရွာသွန်းလျင်သည်းထန်စွာ ရွာသွန်းခြင်းတို့ကြောင့် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း တွင်သင်္ဘောတင်ခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ကြရာတွင် အခက်အခဲများဖြစ်ပေါ်ရ ပါသည်။ မိုးရွာချိန်များတွင် သင်္ဘောပေါ်သို့ ဆန်ပို့ကုန်တင်ပို့မှုကို မကြာခဏရပ်ဆိုင်း ထားရပါသည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းကပ်ချိန်/သင်္ဘောတင်ချိန်များ ပိုမိုကြာ မြင့်လာပါသည်။ အလုပ်သမားခ/ ကားခ/သင်္ဘောကပ်ချိန်အခများ ပိုမိုကုန်ကျလာ သည့်အခြေအနေများကြောင့်ချိန်ဆတင်နေရသဖြင့် ဆန်တင်ပို့မှုအနေဖြင့် လျော့နည်း သည့်အခြေအနေတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

(င) ဆန်ဈေးနှုန်းများမြင့်တက်လာခြင်း

မေလနှောင်းပိုင်း ဇွန်လမှစတင်၍ ဇူလိုင်၊ ဩဂုတ်လများအတွင်း ပြည်တွင်း ဆန်ဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ မေလတွင် (၅) မှတ်ဆန်မှာ တစ်အိတ်လျှင် (၂၂၀၀၀/-) ရှိရာမှ ဇွန်လ၊ ဇူလိုင်လ၊ ဩဂုတ်လတို့တွင် (၂၃၀၀၀/-) မှ (၂၃၅၀၀/-) အထိမြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ (၂၅) မှတ်ဆန်မှာ မေလတွင် တစ်အိတ်လျှင် (၁၉၈၀၀/-) ရှိရာမှ ဇွန်လ၊ ဇူလိုင်လ၊ ဩဂုတ်လတို့တွင် (၂၀၅၀၀/-) မှ (၂၁၀၀၀/-) အထိဖြစ် ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါဈေးနှုန်းများဖြင့် တင်ပို့မှုဆောင်ရွက် ရာတွင် စီးပွားရေး တွက်ခြေကိုက်မှု လျော့နည်းသဖြင့် ဆန်တင်ပို့မှု ပမာဏ ကျဆင်းရခြင်းအကြောင်း တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

(စ) စပါးဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာခြင်း (အဓိကအကြောင်းအရာ)

ပုံမှန်အားဖြင့် စပါးဈေးနှုန်းနှင့် ဆန်ဈေးများ မြင့်လာခြင်းသည် တိုက်ရိုက် အချိုးကျသော်လည်း ယခုနှစ် ဇူလိုင်လနောက်ပိုင်းနှင့် ဩဂုတ်လများတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ သည့် စပါးဈေးနှုန်းများမှာ လက်ရှိဆန်ဈေးနှုန်းများနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ် ပေါ်ခြင်းမရှိဘဲ ဒေသအချို့တွင် ထူးခြားစွာမြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့မြင့်တက် လာမှုမှာ ရိတ်သိမ်းသည့် နွေစပါးများအား အခြောက်ခံစက်များဖြင့် ချက်ချင်း အခြောက်ခံကြပြီး ယင်းမှရသည့် စပါးများကို ပြည်တွင်းဈေးကွက်တွင် ဆန်ကြိတ်ခွဲ ရန်ရောင်းချခြင်းမပြုဘဲ၊ စပါးအတိုင်းဈေးကောင်းပေး၍ ဝယ်ယူသူများသို့ ရောင်း ချခြင်းကြောင့် စပါးဈေးနှင့် ဆန်ဈေးမှာ ပြောင်းပြန် အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပုံမှန်ပြည်ပတင်ပို့သူများအနေဖြင့် ဝယ်ယူကြိတ်ခွဲသည့်ဧည့်မထ နွေစပါးများမှာ Export ဆန်အဖြစ် ကြိတ်ခွဲတင်ပို့နိုင်မှုမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရ ပါသည်။ စပါးအားဈေးကောင်းပေး၍ (ပြည်တွင်းဆန်ဈေးနှုန်းနှင့် မကိုက်နိုင်သည့် ဈေးအထိ ပေး၍) ဝယ်ယူခြင်း/ရောင်းချခြင်း အခြေအနေ၏ အဓိကအချက်မှာ တရားမဝင် လမ်းကြောင်းများဖြင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ စပါးများကို ပေးပို့နေမှုကြောင့်ဖြစ် ကြောင်းသိရှိရပါသည်။

(ဆ) ယခင်နှစ် ဆန်တင်ပို့မှု အရှိန်အဟုန်နှင့် ဆက်စပ်ခြင်း

ပုံမှန်အားဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် ဆန်တန်ချိန် ၁ သန်းခွဲဝန်းကျင် တင်ပို့နေရာမှ ယခင်နှစ် (၂၀၁၇-၂၀၁၈) ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ ရက်နေ့အထိ ကာလတွင် တစ်နှစ်တာ တင်ပို့မှုမှာ (၃.၅၈) သန်းအထိရောက်ရှိခဲ့သဖြင့် ပြည်တွင်း၌ ဆန်စပါး ဖူလုံမှုရှိသော်လည်း ဆန်လက်ကျန်နည်းသွားသည့် အခြေအနေတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ အခြေအနေမှာ မိုးစပါးလက်ကျန်ရှိနေသည့် ကာလနှင့် အောက်မြန်မာပြည် မှန္ဓေစပါး အသစ်များပေါ်သည့်ကာလဖြစ်သည့် ၂၀၁၈ ဧပြီလနှင့် မေလ၊ ဇွန်လတို့တွင် သိသာမှု မရှိသော်လည်း ၂၀၁၈ ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လတို့တွင် သိသာစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ပြည်ပတင်ပို့မှုအား ကာလတူနှိုင်းယှဉ်ရာတွင် ကွာခြားချက်တန်ချိန် ၁ သိန်း ၄ သောင်းခန့်ရှိပြီး ဩဂုတ်လအတွင်း ကာလတူနှိုင်းယှဉ်ရာတွင် ကွာခြားချက်တန်ချိန် ၃ သိန်းကျော်ဖြစ် သွားမှုကိုဆန်းစစ်ကြည့်နိုင်ပါသည်။

(ဇ) မှာယူမှု (ဈေးကွက်နိုင်ငံ) လျော့နည်းခြင်း

ယခင်နှစ် ဆန်နှင့် ဆန်ကွဲ ပြည်ပတင်ပို့နိုင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံများမှ စုစုပေါင်း (၃၃) နိုင်ငံမှာ ယခုနှစ်တွင် မှာယူမှုမရှိသေးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အဆိုပါ မှာယူမှု မရှိသေးသည့် နိုင်ငံများအနက် တန်ချိန် နှစ်ထောင်အထက်(၄) နိုင်ငံ၊ တန်ချိန် တစ်သောင်းအထက် (၃) နိုင်ငံနှင့် တန်ချိန်ငါးသောင်းအထက် (၁) နိုင်ငံ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ဈေးကွက်နိုင်ငံများမှ မှာယူမှုလျော့နည်းမှုကြောင့်လည်း ဆန်တင်ပို့မှု လျော့နည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(ဈ) နိုင်ငံခြားငွေကြေးလဲလှယ်နှုန်း မတည်ငြိမ်ခြင်း

Exporter များမှာ ပြည်တွင်းဈေးနှုန်း၊ FOB ဈေးနှုန်းနှင့် နိုင်ငံခြားငွေကြေးလဲလှယ်နှုန်း (၃) ခုကို အမြဲတမ်းချိန်ဆ ချိတ်ဆက်တွက်ချက်၍ Export တင်ပို့မှုကို ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ငွေဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်မှုမရှိသောကြောင့် ဈေးနှုန်း ကျဆင်းမှုနှင့် ကြုံလျှင်စီးပွားရေးအရ ဆုံးရှုံးမှုဖြစ်ပေါ်နိုင်သောကြောင့် ချိန်ချိန်ဆဆ

ဖြင့် တင်ပို့နေကြခြင်းကြောင့် အရောင်းအဝယ်နှောင့်နှေးခြင်း အချက်တစ်ချက် ပါဝင်ပါသည်။

၉။ ယခုနှစ်အလားအလာသုံးသပ်ချက်

ယခုနှစ်အတွင်း ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လအတွင်း မိုးစပါးများ ရေကြီးနှစ်မြုပ်မှု ကြောင့် ဧက (၉၆၂၄၈၄) နှစ်မြုပ်ခဲ့ပြီးထိခိုက်မှု (၅၉၇၁၉၇) ဧက ၊ ပျက်စီးမှု (၃၉၆၃၅၀) ဧကဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ စပါးများ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးနိုင်ရေးကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေသော်လည်း(၁၁-၉-၂၀၁၈) ရက်နေ့အထိ (၁၄၉၀၀၄) ဧကသာလျင် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိခိုက်မှု ဧရိယာများမှ အထွက်နှုန်းလျော့နည်းနိုင်မှု အခြေအနေ၊ ပြန်လည်မစိုက်ပျိုးနိုင်သည့် ဧရိယာများမှ စုစုပေါင်းအထွက်လျော့နည်းနိုင်မှု အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ အဆိုပါ အခြေအနေများသည် ပြည်တွင်းစားသုံးမှုလုံခြုံခြင်းကို လုံးဝမထိခိုက်နိုင်သော်လည်း ပြည်ပတင်ပို့မှု အနေဖြင့် ချိန်ဆရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

လက်ရှိပြည်တွင်း စပါးဈေး/ဆန်ဈေးအရလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံခြားငွေ လဲလှယ်နှုန်းအရ လည်းကောင်း၊ ပြည်ပတင်ပို့မှုဆန်/ဆန်ကွဲ ဈေးအရလည်းကောင်း၊ ဝယ်လိုအားမြင့်တက်၍ စပါးဈေးမှာ ယခုမိုးစပါးပေါ်ချိန်တွင် ကောင်းမွန်လာမည်ဟု တွက်ဆရပါသည်။ အဆိုပါ အခြေအနေအရ အောက်မြန်မာပြည်ရှိ ရေရရှိသည့် ဧရိယာများတွင် ရေတင်စပါးစိုက်ဧရိယာများ (မုယင်းစပါး၊ စကမုရင်းစပါး ဧရိယာများ၊ နွေစပါးအစောစိုက်ဧရိယာများ ပိုမိုတိုးတက်လာ မည်ဟု တွက်ဆရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုမိုးကြောင့် လျော့သွားသည့် အခြေအနေကို ပြန်လည်ကာမိ နိုင်လျက် ဆန်ပြည်ပတင်ပို့မှုလည်း အထိုက်အလျောက် ပြည်လည်တိုးတက်နိုင် မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာနှစ်တူကာလ မတ်လ (၃၁) ရက်နေ့အထိတွင် ယခင်နှစ်ကို မှီရန် အခြေအနေမရှိ သော်လည်း ၃ သန်းခန့်အထိ တင်ပို့နိုင်မည်ဟုခန့်မှန်းရပါသည်။

အကြံပြုတင်ပြချက်

- (က) လက်ရှိကာလအတွင်း တင်ပို့မှုလျော့နည်းသည့် အကြောင်းအရင်းများမှ အဓိကကျ သည့်စပါးအား ပြည်ပသို့ တရားမဝင်တင်ပို့မှုအား ထိရောက်စွာတားဆီး ကာကွယ် ပေးရန်

- (ခ) G to G ဖြင့် ဆန်ရောင်းချနိုင်ရေးအား အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက ပူးပေါင်းလျက် ဈေးကွက်ရှာဖွေရေးဆောင်ရွက်ရန်
- (ဂ) ပြည်ပဆန်တင်ပို့သည့် Big Exporters များသို့ ဆန်များ/စပါးများ ဝယ်ယူနိုင်ရေး အတွက် အတိုးနှုန်းသက်သာသည့် ချေးငွေများ ထုတ်ချေးပေးနိုင်ရန်
- (ဃ) ဆန်စက်များအဆင့်မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရေး၊ အဆင့်မြင့်သိုလှောင်ရုံများ ဆောက်လုပ် ရေး၊ အခြောက်ခံစက်များ တပ်ဆင်ရေးတို့အတွက် ချေးငွေထုတ်ချေးပေးနိုင်ရန်
- (င) သိုလှောင်ရုံအာမခံစနစ်ဖြင့် စပါးများကို သိုလှောင်ရောင်းဝယ်နိုင်ရေးဆောင်ရွက်ရန်
- (စ) စပါးထုတ်လုပ်မှုမကျဆင်းစေရေးအတွက် စပါးစိုက်ဧက/အထွက်နှုန်းများ တိုးတက် စေရေးကို ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ပေးရန်
- (ဆ) ကြိုတင်ဝင်ငွေခွန် ၂ရာခိုင်နှုန်းပေးဆောင်စေသည့် စနစ်အားပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးရန်
- (ဇ) နိုင်ငံခြားငွေ လဲလှယ်နှုန်းထားအား သင့်တင့်လျောက်ပတ်သည့်နှုန်းထား တစ်ခုတွင် တည်ငြိမ်နိုင်ရေးထိန်းညှိပေးရန်